

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

MA NGỌC DƯƠNG

**CÔNG TY CỔ PHẦN MÍA ĐƯỜNG
SƠN DƯƠNG - TUYÊN QUANG (1997 - 2013)**

Chuyên ngành: Lịch sử Việt Nam

Mã số:

LUẬN VĂN THẠC SĨ CHUYÊN NGÀNH LỊCH SỬ VIỆT NAM

NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC: PGS.TS. ĐÀO TÓ UYÊN

Thái Nguyên, tháng 8 - 2014

LỜI CẢM ƠN

Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới *PGS.TS. Đào Tố Uyên* đã tận tình hướng dẫn tôi hoàn thành công trình nghiên cứu này.

Tôi xin chân thành cảm ơn Trường Đại học Sư phạm, Đại học Thái Nguyên. Ban Chủ nhiệm Khoa Lịch sử. Khoa Sau đại học Trường Đại học Sư phạm, Đại học Thái Nguyên đã tạo điều kiện và giúp đỡ tôi trong quá trình học tập.

Tôi xin cảm ơn Công ty cổ phần Mía Đường Sơn Dương - Tuyên Quang; UBND huyện Sơn Dương; Phòng Văn hóa Thông tin huyện Sơn Dương; Trường THPT... đã giúp đỡ tôi trong quá trình nghiên cứu.

Tôi cũng xin gửi lời cảm ơn đến gia đình, bạn bè, đồng nghiệp... đã khích lệ, động viên và giúp đỡ tôi trong thời gian thực hiện luận văn.

Ngày 15 tháng 8 năm 2014

Tác giả luận văn

Ma Ngọc Dương

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan công trình nghiên cứu: “*Công ty cổ phần Mía Đường Sơn Dương - Tuyên Quang (1997 - 2013)*” dưới sự hướng dẫn của PGS.TS. Đào Tố Uyên là kết quả nghiên cứu của cá nhân tôi, kết quả nghiên cứu trong luận văn là trung thực, chưa được công bố.

Người thực hiện

MỤC LỤC

Trang phụ bìa	
Lời cảm ơn.....	i
Lời cam đoan.....	ii
Mục lục.....	iii
Danh mục các sơ đồ, bảng.....	v
Danh mục các chữ viết tắt.....	vi
Danh mục các hình (hình vẽ, ảnh chụp, ...).....	vii
MỞ ĐẦU.....	1
1. Lý do chọn đề tài.....	1
2. Lịch sử nghiên cứu vấn đề.....	2
2.1. Các sách đã xuất bản.....	2
2.1.1. Các sách nghiên cứu về ngành mía đường Việt Nam.....	2
2.1.2. Các sách nghiên cứu về tỉnh Tuyên Quang và huyện Sơn Dương.....	3
2.2 Các bài Tạp chí, Luận văn, Luận án.....	4
3. Đối tượng, phạm vi, mục tiêu nghiên cứu.....	6
3.1. Đối tượng nghiên cứu.....	6
3.2. Phạm vi nghiên cứu.....	6
3.3. Mục tiêu nghiên cứu.....	6
4. Nguồn tư liệu và phương pháp nghiên cứu.....	6
4.1. Nguồn tư liệu.....	6
4.2. Phương pháp nghiên cứu.....	7
5. Đóng góp của luận văn.....	7
6. Bố cục của luận văn.....	8
Chương 1: KHÁI QUÁT VỀ ĐỊA BÀN VÀ VẤN ĐỀ NGHIÊN CỨU	9
1.1. Khái quát về huyện Sơn Dương (Tuyên Quang).....	9
1.1.1. Vị trí địa lý, điều kiện tự nhiên.....	9
1.1.2. Tình hình kinh tế - xã hội - văn hóa.....	10
1.1.2.1. Tình hình kinh tế.....	10
1.1.2.2. Tình hình xã hội - văn hóa.....	14
1.2. Khái quát về ngành mía đường Việt Nam.....	16
1.2.1. Thời kỳ trước năm 1945.....	16

1.2.2. Thời kỳ từ sau năm 1945 đến năm 1975	18
1.2.3. Thời kỳ từ năm 1975 đến năm 1986.....	22
1.2.4. Thời kỳ từ năm 1986 đến nay.....	24
Tiểu kết chương 1	31
Chương 2: CÔNG TY MÍA ĐƯỜNG SƠN DƯƠNG (1997 - 2005)	32
2.1. Khái quát lịch sử phát triển của Công ty mía đường Sơn Dương	32
2.1.1. Tiền thân mía đường Sơn Dương	32
2.1.2. Công ty mía đường Sơn Dương (1997 - 2005)	34
2.2. Các yếu tố ảnh hưởng đến sự phát triển của Công ty mía đường Sơn Dương (1997 - 2005)	37
2.2.1. Bối cảnh phát triển của ngành mía đường trên thế giới và ở Việt Nam.....	37
2.2.2. Các chủ trương, chính sách của Đảng, nhà nước Việt Nam, địa phương và Công ty mía đường Sơn Dương	40
2.3. Thành tựu, hạn chế và những vấn đề đặt ra.....	42
2.3.1. Thành tựu	42
2.3.2. Hạn chế và những vấn đề đặt ra.....	49
Tiểu kết chương 2	51
Chương 3: CÔNG TY CỔ PHẦN MÍA ĐƯỜNG SƠN DƯƠNG (2006 - 2013)	52
3.1. Các yếu tố ảnh hưởng đến sự phát triển của Công ty mía đường Sơn Dương (2005 - 2013)	52
3.1.1. Bối cảnh phát triển của ngành mía đường trên thế giới và Việt Nam	52
3.1.2. Các chủ trương, chính sách của địa phương và Công ty mía đường Sơn Dương	57
3.2. Thành tựu và hạn chế.....	62
3.2.1. Thành tựu	62
3.2.2. Hạn chế	69
3.3. Một số vấn đề đặt ra cho Công ty cổ phần mía đường Sơn Dương trong giai đoạn tiếp theo	70
Tiểu kết chương 3	75
KẾT LUẬN	77
TÀI LIỆU THAM KHẢO	80
PHỤ LỤC	84

DANH MỤC SƠ ĐỒ

Sơ đồ 2.1: Các giai đoạn phát triển của Công ty mía đường Sơn Dương	32
Sơ đồ 3.1: Cơ cấu tổ chức của Công ty mía đường Sơn Dương sau khi cổ phần hóa.....	61

DANH MỤC BẢNG BIỂU

Bảng 1.1: Sản xuất mía đường Việt Nam (1961 - 1974).....	18
Bảng 1.2: Sản xuất mía đường Việt Nam (1975 - 1985).....	22
Bảng 1.3: Sản xuất mía đường Việt Nam (1986 - 1995).....	24
Bảng 1.4: Sản xuất mía đường Việt Nam (1996 - 2000).....	27
Bảng 1.5: Sản xuất mía đường Việt Nam (2001 - 2012).....	29
Bảng 2.1: Sản lượng đường thế giới qua các năm (1995 - 1999).....	37
Biểu đồ 2.1: Diện tích trồng mía qua các vụ sản xuất	44
Biểu đồ 2.2: Năng suất, sản lượng mía ép qua các vụ.....	44
Biểu đồ 2.3: Kết quả sản xuất đường qua các vụ.....	46
Biểu đồ 2.4: Doanh thu tiền mía trong dân qua các vụ.....	48

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

- TCN : Trước Công nguyên
- TMN : Tấn mía/ ngày
- Nxb : Nhà xuất bản
- CCS : viết tắt của Commercial Cane Sugar, là số đơn vị khối lượng đường saccaroza theo lý thuyết có thể sản xuất từ 100 đơn vị khối lượng mía. Đây là trị số để xác định chất lượng mía trong giao dịch mua bán mía.
- CNH, HĐH : Công nghiệp hóa, hiện đại hóa

DANH MỤC CÁC HÌNH

Lược đồ Phân bố các nhà máy Đường ở Việt Nam (2000)	85
QUYẾT ĐỊNH: Của Bộ trưởng Bộ Nông nghiệp và Công nghiệp thực phẩm V/v Thành lập Nông trường 26/3 Tuyên Quang của Bộ trưởng Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn	86
QUYẾT ĐỊNH: V/v Thành lập Công ty Đường Sơn Dương	87
QUYẾT ĐỊNH: V/v Chuyển doanh nghiệp Nhà nước Công ty Đường Sơn Dương thành Công ty Cổ phần	89
Trụ sở làm việc của Công ty CP Mía Đường Sơn Dương	92
Lá cờ 16 chữ vàng do BCH Đảng bộ tỉnh Tuyên Quang trao tặng	93
Trụ sở cơ quan Nông trường bộ đầu tiên tại làng Gia Cát, xã Phú Lương, huyện Sơn Dương	93
Các đồng chí nữ công nhân biểu diễn thể dục Tại buổi lễ thành lập nông trường, năm 1972	94
Vườn mía thâm canh	95
Đồi mía nguyên liệu	95
Đại hội Đại biểu công nhân viên chức Công ty Đường Sơn Dương, năm 2004	97
Đại hội Đại biểu công nhân viên chức Công ty Đường Sơn Dương, năm 2005	97
Bán đấu giá cổ phần phát hành lần đầu của Công ty Cổ phần Mía Đường Sơn Dương, ngày 16/12/2006.....	98
Đại hội đồng Cổ đông sáng lập của Công ty Cổ phần Mía Đường Sơn Dương, ngày 15/7/2006	98

Đại hội Đảng bộ Công ty Cổ phần Mía Đường Sơn Dương, lần thứ XIV	99
Ứng hộ Quỹ vì người nghèo năm 2007	99
Sản phẩm đường trắng chất lượng cao	100
Dự án đầu tư xây dựng Công ty Cổ phần Mía Đường Sơn Dương.....	101
Lễ khởi công xây dựng nhà máy đường Tuyên Quang	102
Lễ khánh thành nhà máy Đường Tuyên Quang.....	102
Lễ đón nhận huân chương lao động hạng ba năm 2013	103
Phó Thủ tướng Nguyễn Xuân Phúc và các đồng chí lãnh đạo Tỉnh Tuyên Quang về thăm nhà máy	103

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Tôi chọn đề tài: “*Công ty cổ phần mía đường Sơn Dương - Tuyên Quang (1997 - 2013)*” làm đề tài nghiên cứu của Luận văn Thạc sĩ, vì những lí do sau:

Thứ nhất, mía đường có vị trí quan trọng trong ngành chế biến nông sản và là ngành sản xuất đã có từ lâu ở Việt Nam. Nó đóng vai trò quan trọng trong việc đáp ứng nhu cầu khá lớn trong nước, giải quyết việc làm trong công cuộc công nghiệp hoá - hiện đại hoá đất nước. Sản xuất đường ổn định và phát triển sẽ góp phần phát triển đồng bộ các ngành công nghệ chế biến khác. Tuy nhiên, hiện nay ngành mía đường gặp rất nhiều khó khăn về mọi mặt: về vùng nguyên liệu, về sản xuất và tiêu thụ. Do đó, cần phải nghiên cứu về ngành mía đường nói chung và các đơn vị sản xuất mía đường nói riêng để có những phương hướng và giải pháp phát triển ngành mía đường một cách hợp lý, nhằm giải quyết những vấn đề khó khăn và nâng cao hiệu quả cũng như khả năng cạnh tranh của ngành mía đường.

Thứ hai, Công ty cổ phần mía đường Sơn Dương ra đời trong chương trình 1 triệu tấn đường của Chính phủ, trên cơ sở Nông trường 26/3 Tuyên Quang được Bộ nông nghiệp và công nghiệp thực phẩm cho phép lập dự án khả thi đầu tư xây dựng vùng nguyên liệu và nhà máy đường 1.000 tấn mía cây/ngày, đồng thời cho phép bổ sung nhiệm vụ trồng mía, chuyên diện tích trước đây trồng cây ăn quả sang trồng mía đường của tỉnh Tuyên Quang, đảm bảo vùng nguyên liệu cho Nhà máy hoạt động. Nhà máy được Nông trường 26/3 tiến hành khởi công xây dựng từ ngày 5/12/1995 và hoàn thành đưa vào sản xuất ngày 25/4/1997. Từ khi ra đời đến nay, Công ty mía đường Sơn Dương đã trải qua nhiều thăng trầm trong lịch sử phát triển: vượt qua những thách thức, khó khăn của thời kỳ đầu; từng bước chuyển đổi mô hình sản xuất